

ЕЛЕМЕНТИ МАШИНА И МЕХАНИЗАМА

Елементе машина и механизма, који улазе у састав сваке машине, према функцији делимо на:

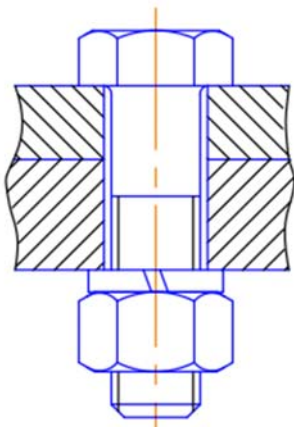
- елементе за везу
- елементе за пренос снаге и кретања и
- специјалне елементе.

Елементи за везу служе за спајање два или више делова у једну целину. Везе могу бити **раздвојиве, нераздвојиве и еластичне**.

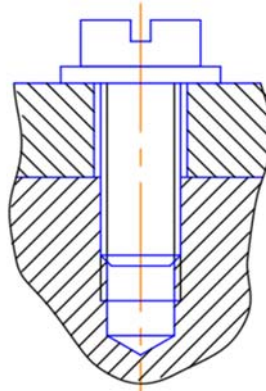
Раздвојив спој се може раздвојити и поново спојити без оштећења. У ову групу спадају везе остварене **завртњем и навртком** и спојеви помоћу **клинова**.

Основу везе завртња и навртке чини навој који може бити различитих профила: троугаони, трапезни, коси. Најчешће се користи троугаони метрички –милиметарски навој (ознака је М16). На стабло завртња нарезује се навој а у навртку се урезује навој. Навој има облик завојнице, може бити леви и десни.

Веза два дела -завртањ и навртка

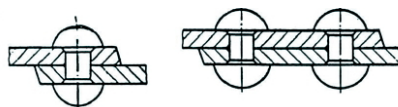
Веза два дела - завртањ без навртке

Клиновима се остварују чврсте раздвојиве везе . Према положају постављања у односу на осу могу бити **попечни** и **уздужни**. Често се користе за везу главчине и вратила, разних полука итд.

Нераздвојиве везе остварују се: **закивцима, заваривањем, лемљењем, и лепљењем**.

Закивцима се остварују нераздвојиве везе лимова мале дебљине. Везе могу бити оставрене као једноредне, дворедне.

Заваривањем се прави чврст, нерастављив спој. Користи се за спајање делова аутомобила, бродова, итд. Према начину загревања метала разликујемо: заваривање електричним отпором, гасно и електролучно заваривање.

Лемљењем се спајају делови помоћу додатног материјала који се зове **лем**.

Лепљени спојеви су нераздвојиви спојеви за које се користи лепак.

Еластичне везе машинских делова остварују се опругама. Опруге могу бити: завојне, лиснате, спиралне, и др.

Задатак

Написати текст у свеску и нацртати приказане цртеже-веза остварена завртњем и навртком и завртњем без навртке

Прочитати лекцију из уџбеника